

Verkondiging in de Sint Jansbasiliek Achtste zondag door het jaar 1/2 maart 2025¹

“De dood is verslonden, de zege is behaald,” jubelt Paulus het uit. Op de zondag vóór Aswoensdag kijken wij al uit naar Pasen in de verte. Wij worden allen geconfronteerd met de eindigheid van ons leven, maar de overwinning op die eindigheid, de zege is al behaald.

Maar voordat wij volkomen kunnen delen in de overwinning moeten we nog een hele weg gaan. Daarover spreekt Jezus in het evangelie. Er is behalve enorm veel liefde en zelfopoffering ook heel veel kwaad in onze wereld. Je zou er soms bijna moedeloos van worden. Het gewicht van het kwaad zou je machteloos kunnen maken. Vorige week hoorden wij woorden van Jezus uit dezelfde toespraak als die waaruit we nu weer lazen: dat wij niet mogen oordelen en dat wij zelfs voor onze vijanden moeten leren houden. Een uiterst veeleisende opgave. Wie is daartoe in staat, in deze wereld, in deze tijd waarin mensen en volken steeds heftiger en gevaarlijker tegenover elkaar staan; in deze tijd van het grote wantrouwen ten opzichte van allen die macht hebben?

Vandaag spreekt Jezus over het vermogen, het talent om te *zien*. Niet op de eerste plaats het zien met de ogen van het lichaam, maar het gaat om inzicht hebben. De wereld is vol van verblinding. Mensen zijn zo vol van hun eigen visie dat zij het perspectief, het inzicht van de ander onmogelijk kunnen zien, respecteren en waarderen.

Jezus, als een volleerde meester, gebruikt een welsprekende gelijkenis, die van de balk en de splinter.

Onderzoek eerst je eigen oog, jouw eigen visie, jouw zicht op je zelf en de wereld. Verwijderen we eerst de balk uit ons eigen oog.

¹ Ecclesiasticus 27, 4-7; ! Kor. 15, 54-58; Lucas 6, 39-45

Onderzoeken we eerst ons zelf, ons geweten, onze onhebbelikheden, daden, nalatigheden, fouten, zonden.

Wanneer we die eerlijk onder ogen hebben gezien, vergeving hebben gevraagd, het hebben goed gemaakt met onze naaste, dan kunnen wij scherp genoeg zien en nederig genoeg zijn om de ander aan te spreken op zijn of haar splinter, fouten en zonden.

Vandaag spreekt Jezus weer tegen de gangbare opvattingen in. Houd toch eens op om te oordelen over andere mensen. Ik zou eraan toevoegen: je kunt hen toch niet veranderen en als je dat onder dwang eventueel toch probeert dan zullen zij diep van binnen toch niet veranderen. De enige die je wel enigszins in de hand kunt krijgen dat ben jezelf.

Werken aan jezelf, zeg maar. Zelfkritiek, onderzoek van je eigen geweten, of bijbels gezegd: bekering. Wij gaan er weer over horen in de veertigdagentijd die aanstaande aswoensdag begint. Weer scherp leren zien naar je eigen hart en geest en geweten en niet steeds naar anderen wijzen. Zelf een innerlijk vrij mens worden, die zich bevrijd heeft van onwrikbare meningen en oordelen; ons oog bevrijden van de balk van gelijk hebben, van ons verheffen boven anderen.

Jezus heeft het ons voorgedaan. Hij die zelf zonder zonden was is op de plaats gaan staan van de minste van de mensen. Aan het kruis hing Hij tussen zondaars en misdadigers om hen daaruit te bevrijden, om hen op te heffen tot een bevrijd, verlost leven, mee te nemen naar de hemel. Bij een van hen is het gelukt.

De enige die mag en zal oordelen is Jezus, die zelf niet schuldig, als een misdadiger is veroordeeld. Wij kijken steeds op naar Hem, naar de Gekruisigde. Hij werd volkomen machteloos gemaakt, maar innerlijk was hij helemaal vrij. Zo overwon Hij alle oordelen, alle geweld en zelfs de dood.

Mogen zo ook wij bevrijde mensen worden, die niet onszelf groter maken door andere te kleineren en te oordelen. Mogen wij zo het niveau halen van Jezus en - zoals Hij ons vandaag aanraadt - scherp ziende mensen worden, die goed genoeg leren zien om de meest weerloze en onschuldige mensen te kunnen helpen en hun kant te kiezen. Jezus heeft de strijd al beslecht, zelfs de dood is overwonnen. Mogen wij zo leven dat wij voorgoed mogen delen in zijn overwinning. Amen.

pastoor Nico van der Peet